

העיר

הכרות נושאת פרי

רות פרי מתאימה לי אנשים בדיוק כמוני למטרת נישואין

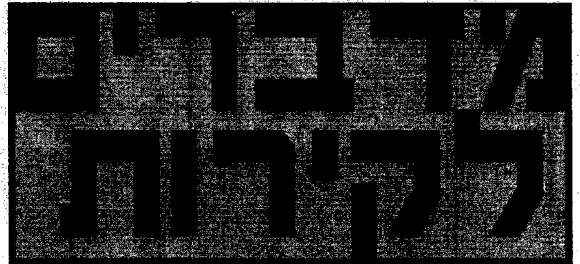
סקלר דיסקרטיות להורים
לדג ייעוץ יעיל
סקלר מיוחד לזוגות
ע"י יועצת דתית
ייעוץ עם סגן לרשות המשפחה
סופי שבע מרואת מוחות
סקלר מיוחדת לזוגות דיסקרטיות
פגית זכית!

הכרות פרי

ת"א רב קווי- 03-5444832 השרון 09-914257 ש' ביממה.

גיליון 792, יום שישי, ח' כסלו תשנ"ו, 1.12.1995, המחיר 3.30 ש"ח

כולל עכבר העיר

הם כלואים כמו חיות בכלובים קטנים. משוחחים עם הקירות, עם המנורה והאסלה. הם נוטים לפתח הזיות והכרעות נפשיות, אחדים עומדים על סף אובדן השפיות. 170 אסירים בישראל יושבים כרגע בתאי בידוד, על סמך החלטות של אנשי השב"ס. משרד המשטרה בודק (עמ' 55)

נספח

"אולימפיה" עמ' 36

מחפזות

"איפה הילד" עמ' 84

שכונות: משת"פים מרימים ראש, גרזנים ובלוקים בשכונות שפירא (16). חינוך: "אליאנס" ירד לתחתית הרשימה (26). עוד חינוך: רשת "אורט" נלחמת ברשת "קדמה" (44). פוליטיקה: מרצ שמה איקס על שולמית אלוני (49). משפט: אלי זוהר, אהוב הקהל, מייצג את ראש השב"כ בוועדת החקירה (63). תרבות: ניסים אלוני, שלוש שנים אחרי

האירוע המוחי, מנסה לחזור לכתוב. ראיון (92). ספורט: "היתה חבלה מכוונת". גיבורי ה-10:0 המיתולוגי משחזרים (126)

עמ' 110-111

מלך העיר הראשון

מגבילית המוחות עמ' 118

שעה, יום, שבוע, חודש, שנה. לבד בתוך הכלוב

170 אסירים יושבים בבידוד בבתי הכלא בישראל. אם בשידות בתי הסוהר רוצים, אסיר יכול לבלות את שארית ימיו לבדו, בין ארבעה קירות. הוא עלול להשתגע. אך אחד לא מבקר את השימוש ב"סידור המנהלי" הזה. במשך המשטרה הקימו ועדת בדיקה

צילום אלוטורציה: חן מיקא

מדברים לקירות

אביב לביא

"תיכנס לבד לחדר האמבטיה שלך ותסגור את הדלת. תשב ותסתכל בקיר. עכשיו תנסה לדמיין שאתה נשאר במצב הזה לאורך זמן. שעה ועוד שעה, יום ועוד יום, שבועות, חודשים, שנים, ואתה לבד באמבטיה. אם יש לך דמיון כריא, אולי תבין קצת ממה שעובר עלינו פה."

באמצעות הרוגמה הזאת ניסה אסיר בבית הכלא של מדינת פלורידה להמשיך לקבוצה של חוקרים את חווית הכליאה. זה לא היה אסיר רגיל. הוא היה כלאו בכידור, מנותק בין ארבעה קירות מקהילת האסירים, שמנותקת מקהילת בני האדם החופשיים. כלא בתוך כלא. הדברים הללו מופיעים במחקר שערכה מרי האולס, עורכת דין אמריקאית שחיה שנתיים בירוש"לים, על השפעותיה של הכליאה בכידור. לא רבים, גילתה האולס במהלך המחקר שלה, זוכים לצאת מהתא המבודד בריאים בנפשם ובגופם.

לאחרונה הגיעו לירי "העיר" נתונים קשים: בבתי הסוהר של מדינת ישראל כלהאים 170 אסירים בהפרדה. 96 מהם שוהים בהפרדה למעלה מחודשיים: כמעט רבע מהכלואים (42) נמצאים בכידור יותר משנה; כמה מהם שנים ארוכות. מקורב לשב"ס אמר השבוע כי מספר המבודדים עלול אף לגרום מאוד בקרוב ולהגיע ל-400, בשל שחרור האסירים המאסיבי בשטחים ופירוק בתי סוהר שם. אבל אפילו אנשים המקורבים לתחום, בהם עורכי דין ופעילי זכויות אדם, שהתבקשו להעריך את מספר האסירים המבודדים, העריכו שהוא נע בין חמישה לעשרה. מרחיקי הלכת סיפספו עד שלושים.

המשך בעמוד הבא

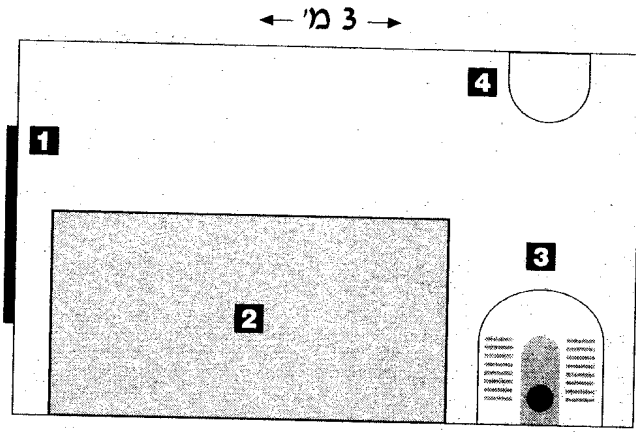
ע"מ עמוד קודם

השמות שעולים מיד כשמברכים על בידור הם מר"ב ואנונו ודוצל אביטן, אסיר העולם שבשבילו נבנה ביתן מיוחד ומבודד בכלא ניצן, אחרי שרצח את זאתם ולא ברח פעמיים. אבל מתברר שלא צריך

ד"ר רוחמה מרטון: "לשבת לבד בתא זו החוויה הנוראה ביותר. האדם נשאר חלול, ריק, כמו עץ מיובש. לא מרגיש כלום. אובדן מערכת הרגשות משול למוות"

להיות מרגל אטום או אחד מראשי העולם התחתון כדי להיכלא בהפרדה. אלא אם כן יש בישראל 170 ואנונים ואביטנים, ואת זה אף אחד לא טרעו. קצת סדר במנוחים. יש להבדיל בין הפרדה (או ב"ד) לבין כליאה בצינוק. שהייה בצינוק היא אמצעי ענישה שמוטל לזמן מוגבל (עד 14 יום, וגם זה מחייב הפסקה של שבוע באמצע) עקב חריגה משמעתית של אסיר. הפכת שולחן בחדר האוכל, אריגנת מרד טקן, התחצפת לטוהר - קדימה לצינוק, נתיאה בעוד שבועי-שבועיים. כליאה בהפרדה, לעומת זאת, אינה מוגדרת בחוק כענישה. זהו סוג של "סידור מנהלי", שרשויות בתי הסוהר משתמשות בו למטרות מנוונות. למשל, כדי להגן על האסיר מפני מישור שומם לפגיע בו אסיר כזה ויקרא טעון-הגנה. למי של, כדי להגן על מישור מפני האסיר עצמו, אם המרד ידעין סבור שהוא מסוכן. למשל, כדי לרדוף שהאסיר לא יפוך סודות בטחוניים ליד שולחן ארוחת הבוקר. בקטגוריה האחרונה נמנים אסירים ספורים, פחות מעשרה.

אלו הסיבות הרשמיות לכליאה בבידור. אבל כפי ש"ד, במקרים רבים ההפרדה היא כלי ענישה בידר ש"ד רות בתי הסוהר, מעין צינוק שני, שבאמצעותו הסוהרים מתנקמים באסירים, משיגים שקט תעשייתי או שוכרים את רוחו של אסיר בעיית. האסירים קוראים לזה "צינוק בדישיון", ומתברר שלא רק הם סבורים כך. ע"ד ש"ד גו אומר כי "ההפרדה אומרה להיות אמצעי מאד קיצוני, אבל יש תחושה שמשות" משים בעונש הזה יותר מדי, ולא רק במקרים של איון בדיח".

תא הפרדה. 1. דלת עם חוץ הצצה. 2. מיטה מהסוג הצה"לי, קמיצים מברזל ומילוי סמון. הרווח בין המיטה לקיר הוא "מסלול ההליכה". 3. שירותי בול קליעה. מעל החור, בערך כגובה 1.80 מ', מותקן ברז שמשמש לרחצה. כרוב בחי הכלא יש מים חמים. 4. כיור, מצוי רק בתאים של בני מזל. אם אין כיור, מותקן ברז נושף כחצי מטר מעל השירותים, ואז, כדרכי האסירים, צריך להשתחוות לחורא בכל פעם שרוצים לשחות או לטשוף מים

40 אחוז סובלים מהזיות

עו"ד רינת קיטאי מהאגודה לזכויות האזרח מסביר רה ש"התקנות המחמירות לגבי צינוק מלמדות שהמי חוקק ראה בהפרדה עניין חמור, ולכן דאג לסייג איתו באלף ואחד סייגים. או המערכת מצאה פתרון קל ב"ד מות ההפרדה. כאילו אומרים לאסירים: 'אנחנו לא ר"ד צים אתכם, אתם מסרד. ואנחנו לא מעוניינים להתעסק איתכם'."

כליאה בבידור, בניגוד לצינוק, אינה מוגבלת בזמן. יתר על כן, שום גוף חיצוני לשירות בתי הסוהר לא מבקר את השימוש בה. תיאורטית, אסיר במדינת ישראל יכול לבלות את שארית ימיו לברז בין ארבעה קירות. ארבעת הקירות, יש לציין, אינם החוקים אחר מהשני. בכלא שאטה, למשל, תאי ההפרדה הם תאי צינוק לכל הבר, שעברו הסבה. יום אחד הגיע מטגן למסדרון, התקין בו מתיצה, ומאו קבעו שבצד אחד אסיר לא יכול לשהות יותר משבעה ימים רצופים, ובצר השני הוא יכול לשבת גם שבוע שנים.

מרעתי". קידר, היום איש עסקים מצליח בלוס אנג'לס, שמר על שפיתו, אבל החשש שהביע במכתבו כהחלט לא מותר. הממצאים שעולים שוב ושוב במחקרים מצ"ביעים על סיכוי להידרדרות מהירה של המצב הנפשי

מרדכי קידר, שבע שנים בבידוד: "יש ימים שאני הווה ודואה שדונים חולמים באוויר, אני מחפש אותם מתחת למזרון וחושש שאצא מדעתי"

בעת כליאה בבידוד. ר"ד רוחמה מרטון, פסיכיאט רית, יו"ר עמותת הרופאים לזכויות האדם: "לשבת לבד בתא זו החוויה הנוראה ביותר שאפשר להעלות על הדעת. האדם נשאר חלול, ריק, כמו עץ מיובש. לא מרגיש כלום. אובדן מערכת הרגשות משול למוות."

למה שמערכת הרגשות תאבד? מפני שיש מחסור בגירויים. החיים שלנו הם רצף של גירויים, אנחנו זקוקים להם כל הזמן. גירויים פיזיים, חושיים, וגירויים אינטלקטואליים. כרגע שאין לאדם מספיק גירויים, הוא מתחיל לספק אתם לעצ"מו מאיפה שאין לו. מבחינה פיזית, זה מתבטא בנוק לעצמו: אסירים בבידוד מכבים סיגריות על עצמם, דופקים את הראש בקיר, שורטים את עצמם, הם נמ"צאים במצב שבו כאב יותר טוב מכלום."

ואיך מנצלים על אובדן הגירויים המוחיים? "נגררים במחירות למצב של רלוזיות. רואים תמר, נות, צורות גיאומטריות, הבוקי אור, הרבה פעמים גם פראנויות. יש גם תופעה של אובדן התמצאות בזמן ובמרחב. במצב חשכני אדם עסוק במטלות. חלק נוזל מהשפיות שלנ"ד-ישמרת על ידי העיסוק הזה. כמו שאדם שמוצף ביותר מדי מטלות עלול לקרוס, כך גם אדם שאין לו מה לעשות. לכן מי ששרדים הם אלה שמארגנים לעצמם סדר יום קשוח ומטלות קבועות. לפי הערכות החוקרים, היות מופיעות אצל 40-50 אחוז מהאסירים המבודדים. "הרמיזנות הראשו"נים, כותבת מרי האולס במחקרה, "ופיעו לפעמים כבר אחרי 15 רקות בצורת פלאשים של אורות המך בעמוד הבא

השקע מעמוד קודם

לבנים. היות מורכבות יותר של חרקים, נמלים קט' נות, מקומות ואנשים יופיעו כעבור כמה ימים. אסיר אמריקאי אחר ריווח מאת: 'הקירות מתחילים לר' עור, להיגמם, כל דבר בתא מתחיל לזוז. הכול נהיה חשך יותר, אתה מרגיש כאילו אתה מאבד את הראייה.' הרצל אביטן סיפר לפני כמה שנים בראיון שנתן מאת ל'יריעות', שבתא מסתובבת דרך קבע ארבע נשמות. הוא לא ידע לפרט של מי.

מישהו בשב"ס ובהל

כימים אלה אמורה להתכנס במשרד המשטרה ועדה לבדיקת תקנות ההפרדה ויישומן. הועדה, אפשר להניח, הוקמה בעקבות בג"צ שהגיש רן אסן,

בכיר בשב"ס: "ממילא יש 1,200 עתירות אסירים בשנה, אז מה צריך ביקורת חיצונית. מי שרוצה להגיע לבית משפט מגיע"

עו"ד ששי גז: "ההפרדה אמורה להיות אמצעי מאוד קיצוני, אבל יש תחושה שמתמשים בעוון הזה יותר מדי, ולא רק במקרים של אין ברירה"

עורך דין מתל אביב, בשם שני ארגוני זכויות אדם וה' מוקד להגנת זכויות ופיקודת המבחן הרפואיים לזכויות האדם, ובשמו של מוחמד מרני, אסיר בטוחני מכלא ג'נייר שליד שכם, חשבו לציין שבכל הנוגע להפר' דה, אסירים בטוחניים ופוליטיים מקבלים חסר רומה. ער הגשת העתירה, לפני הצי' שנה, היה מוחמד מהני כולא בברירות מחלטת כמעט שלוש שנים. 1,095" מים, שהם עושרים ושישה אלף ומאתיים ושי' מגנים שעות, "מאקרק פרקליטן בעתירה. כל התק' פה זוזו שזה מרני לבד בראי' מרדיתיו 2.5 על 2.5 מטר, רובם תפוסים על ידי מיטה. ביורת השטח היה חוד המשמש לעשיית צרכים, טוש ועכברים. על פי שלטונות שב"ס, הסיבה לבידודו של מרני היתה הגנה על חייו. יש אסיר מסוים שרוצה להתנ' כל לוק, ריווח מפקד בית הכלא. מרני עצמו כלל לא סבר ששקפת סכנה לחייו. הוא לא היה מעוניין בהג' נה הוו, ובכלל, טען, אם אסיר מסוים מאיים על שלר' שב"ס רצה לבודד את המאיים? או להעביר אחר מהם לבית כלא אחר?

אור חיש נשפך על הפרשה כשמתברר שבמהלך הפרדתו הממושכת ביקורו אצל מרני אנשי מרדיותו והציעו לו להיות משתף פעולה בתמורה להוצאתו מהבידוד. מרני סירב, ולפני כשהניס להצאתו להרצח למישהו סביב גמלה של המשטרה, הולוגיה אפני מרני: הרינו בג'צ, מרני שוחרר מהבידוד. מישהו בשב"ס רצה כנראה להימנע מסיטואציה מביכה בבית המשפט.

מרני הוא לא האסיר המבודד היחיד שזכה לביקור בתא וקיבל הצעה נרינה לעסקה מעטם שלטונות הכלא. עו"ד אביגדור פלדמן מכיר את התופעה הזו לקוחות שליו: 'הרבה פעמים מכניסים להפרדה כדי להרצח למישהו סביב גמלה של המשטרה, הולוגיה אפני האסירים עוברת באופן כזה, שאם מפרידים מישהו כדי להגן עליו, אז כנראה יש לה סיבה. ואז באים אליו ואומרים לו: 'ממילא כולם כבר חושבים שאתה משתף פעולה, אז למה שלא תלך עם זה.' פליליטט בבית אחר, עו"ד ציון אמיר: 'בהרבה מקרים הפרדה לצורך הגנה היא אות קין, כאילו שיתפת פעולה עם השלטונות היום את בעבר. אחר כך לך תצטעק שאין לך אחרת. השלטונות מתירים את דמי של מישהו, ואז באים אליו ואומרים אתה ממילא נחשב שרות, לפחות כוא הינה מה'.

אחד הפרקים בעתירה של עו"ד אסן עוסק בהליך השיפטי שקורו לבידודו של אסיר. אין הליך כזה. הסמכות הראשונה לבידודו של אסיר היא בידי הסוהרים. לאחר זמן, אסירי הם חייבים לקבל את אישורו של מגדל בית הכלא, וכדי להמשיך את ההפרדה מעל ל-14 יום יש צורך בתקימת הנציב. מכאן והלאה, אמורים לרוץ בעניין בוועדה צבבתית מדי חודשיים. אז מתכנסים כמה מפקדי גושים ותפקי המפקל למי פקדי מחוזות במשטרה, שאמורים לבדוק באופן מע' מיך כל תיק הפרדה. איש שב"ס לשעבר תיאר השבוע איך הועדה הזו עובדת: 'אתי' הרבה ביקורת כאלה

מרדכי קידר, אסיר לשעבר. רואה שדונים באוויר

הרצל אביטן, אסיר. רואה נשמות מסתובבות

עו"ד אביגדור פלדמן. מי שחושב שיש חלוקה חד משמעית בין אסירים לסוהרים, טועה"

עו"ד ציון אמיר. 'הפרדה לצורך הגנה היא אות קין, כאילו שיתפת פעולה עם השלטונות'

מעורב בעניין. תיקים של ענישה קשה ובידוד מו, רים אוטומטית לשופטי שלום, שמבקרים בכו הסוהר באופן סדיר. הם בורקים לעומק ובצורה אובי קטיבית ככל האפשר כל מקרה, ולהם, הרבה יוח מאשר לרשויות הכלא, חשבו שגם ערך הירותו של זה דם, ולא רק השקט התעשייתי. נכון שגם בארץ הז סיר יכול להגיע לשופט, אבל בשביל זה הוא צרי לעתר, והרבה אסירים מוותרים על הזכות הזו כי ה חוששים להביא עליהם את כעס הסוהרים. הבריק השיפוטית צריכה להיות מובנת מאליה, כמו וער' שלישי.

בשב"ס, כמעט מיותר לציין, לא ממש מחבבים או ראגתם היתרה של עורכי הדין וארגוני זכויות האר. לרווחת האסירים. "ממילא יש 1,200 עתירות אסירי בשנה" אומר בכיר בשירות, "או מה צריך ביקורו חיצונית. מי שרוצה להגיע לבית משפט מגיע. או אסיר טעון הגנה ירצה, לא אליו יבואו כשטענת."

ד"ר גבריאל שביט, קרימינולוג: "הרבה אסירים מוותרים על הזכות לעתור נגד בידוד, כי הם חוששים להביא עליהם את כעס הסוהרים"

עו"ד ציון אמיר על עתירות האסירים: "זה כמו לכבול למישהו את הידיים, לשים לו רטייה על העיניים ולזרוק אותו לזירה נגד מייק טייסון"

בשב"ס גם מוכירים, לא בלי קורטוב של שמחה לאיר, אסיר שישב תקופות ממושכות בהפרדה בגלל שהיה מסוכן לסביבתו, ויצא לחופשה רק לאחר מאבק עיקש שניהל עורך דינו. לאסיר קוראים יצחק מכר' רש, ועורך הדין הפתח תקוואי, אברהם ארון, היה הקור' רבן האחרון שלו. עכשיו, אפשר להניח, מכורש יחכה הרבה שנים עד שיצא מתא הבידוד.

ר"ד שביט, שבינה שנים רבות במערכת בתי הסוהר, מסכים שהרבה מהחלט' לא פשוטים. "בהר' בה מקרים אסירים נכנסים לבידוד כי ידוע שהם מת' כנבים אוושהי' פעולה, כמו לברוח או להחריר כלי נשק לכלא, או שהם חותרים לראש הווייררכיה בכלא ומפעילים בשביל זה כוח פיזי, כמו לאגוס אסירים צעירים או חלשים. הם עושים את זה לא בגלל נטייה הומוסקסואלית, אלא משום שבטרמינולוגיה של הכלא יש בזה מעין מחשבה כי כאן הדופק ומי הנרפק, ומי שפעם אחת נרפק כבר לא יכול לצאת מזה: הוא משך להיות 'מניאק', נגז', משרת החוקים. אז צריך להחליט אם מבודדים את התוקף או את הנתקף."

למה לא להעביר אחר מהם לכלא אחר? משום שהידיעה על האסיר החיש ומעמדו מגיעה בו ביום, וכבר יהיה מי שיחכה לו. רמת העירוק של האסירים מרדיומה. לפע' מים הם הראשונים לבשר לטורם שהוא הולך לעלות בדרגה, ושעתים אחרי זה הוא מוזמן לחדר המנהל. קרוביני, יש מקרים שבהם ההפרדה בחלט נחוצה ומקרים אחרים שבהם היא משמשת פתרון נוח ומצוי למערכת. נוח מדי, וחמני מדי."

קום, לשים לו רטייה על העיניים ולזרוק אותו לזירה לקרב נגד מייק טייסון.

"לא מזמן הפעתי בעתירה כזו, ואמרתי לשופט שאין לו אפילו את הלוקוסט להתלבט מי צודק, אני או השב"ס. פעם יצגתי בנג'צ אסיר שגונה הנציב הקטן, בגלל שקרא לו רפי טוויסה, מלך בתי הכלא של הרום. מרים כן פורת ישבה בהרכב, ואמרה שהר' גשו לו דר'חות מירע מאוד קשים. אמרתי לה, יפה, אז תחשפו אותם כנפי, ונוכל להתחובת אם נכון להיום מורכב באיש מסוכן או אחר שנותן צדקה. היא הבחינה את הצדקה שלי, וביקשה שאגיד למרשי שיהיה ילד טוב, ואז הכול יהיה בסדר. אמרתי שהוא כבר עכשיו ילד טוב, והיא ירצה לו מזה?"

למערכת, זה מאוד נוח

נקודת המפתח בריון על הבקרה השיפוטית החי' צנינת היא הנבג היחסים בין השקנים על המגרש הסוכך הזה. לפי התפיסה ששלטת כריגע במערכת, השב"ס הוא נציגם הארביקטיבי של החוק והצדק. לכן אין כל מניעה שהעוצמה וסמכות החלטתה יופק וזו ברידי במלואם. לפי גישה אחרת, בתי הסוהר הם מערכת מורכבת, שבה לעתים מומנות ביחסים בין סוהרים ואסירים יש מאבק כוח, מאוני אימה, משחקי מנהיגות ואמצעי ענישה הרדיים. ואם נותנים לחתול לשמור על השמנת, המשחק מכור מראש.

אביגדור פלדמן: "מי שחושב שיש חלוקה חד מש' מעית בין אסירים לסוהרים, טועה. יש סוהרים חוקים וחלשים ויש אסירים חוקים וחלשים. הסוציולוגיה של מגדל: בתי הסוהר היא שאלת העבודה השחורה בשלח עושה קציני הביטחון. מפקד בית הכלא הוא בורך כלל אדם נאור שלמד קרימינולוגיה ויש לו משקפים עגולים. את הפוליטיקה הפנימית והאינפ'ר' רמזיה הוא שואב דרך קציני הביטחון, אנשים שגדלו מתוך הירותו ויוצרים להסתובב בתאים."

ד"ר גבריאל שביט, קרימינולוג מאוניברסיטת בר' אילון, מסכים שיש השתנה הרדית של האסירים והסוהרים. "הוא מספר שבשני הסוהר בשוודיה ביטלו להלוטין את עונש הבידוד, והניסו הוכתר בהצלחה. לנו הוא מציע עניינים שנוחין רק עד אנגליה: "יש דברים שבהם אנתנו יותר ליברלים מהאנגלים, אבל בנושא הזה כראי ללמוד מהם. יש גם בודד לסי' מכויית של שירות בתי הסוהר, מתוך הנחה שהוא

- 1. "העיר" הגיש לרובר שירות בתי הסוהר את רשימת השאלות הבאה:
האם השירות מאשר שבבתי הסוהר
1. כולאים 170 אסירים בבידוד?
2. מה שמותיהם?
3. מה הסיבות לכליאתו של כל אחד מהם?
4. כמה מהם גברים וכמה נשים?
5. כמה מהם פליליים וכמה בטוחניים?
6. כמה מהם מצויים בבידוד מוחלט וכמה כולאים עם אסיר נוסף?
בתגובה, הסכים רובר השב"ס, סגן גנרל משה מלול, לאשר את התנאים, וציין שובב רוד כולאים 164 גברים ונשים נשים. מהגני' רים, 98 פליליים ו-66 בטוחניים. כמו כן ציין ש-14 מהם עוצרים לפני משפט. על שאר השאלות סירב להשיב, אך אשר לכתב דר' עיר' לשוח עם עו"ד חיים שמאלביץ, הייר' עץ המשפטי של השב"ס.
"העיר" פנה לשמאלביץ' שלוש פעמים, באמצעות מוכירתו. שמאלביץ' לא טרח להגיב.